עירובין פב:

כמה הוא שיעורו?

" מתני' כמה הוא שיעורו מזון שתי סעודות

2 סעודות = שיעור עירוב

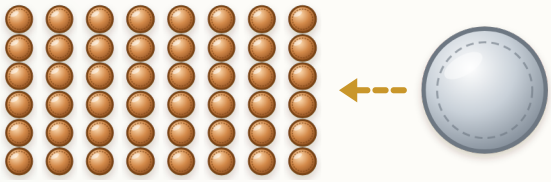
1 ר' יוחנן בן ברוקה ככר בפונדיון · שלב אחר שלב

" ר' יוחנן בן ברוקה אומר מככר בפונדיון מד' סאין בסלע

1 סלע = 48 פונדיון

רש"י: נמצא סלע מ"ח פונדיונין

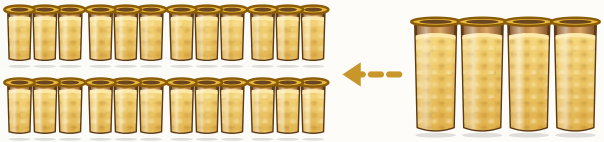
48 = 2 × 6 × 4 דינר · מעה · פונדיון

2 4 סאין = 24 קב

רש"י: וסאה ו' קבין לד' סאין כ"ד קבין

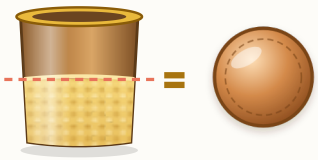
24 = 6 × 4 סאה = 6 קב

3 פונדיון = ½ קב קמח

רש"י: הרי מ"ח חצאי קבין חצי קב לפונדיון

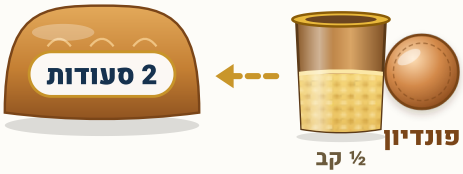
½ = 48 ÷ 24 קב לפונדיון

4 ככר בפונדיון = ½ קב

רש"י: ככר הלקוח מן הנחתום בפונדיון

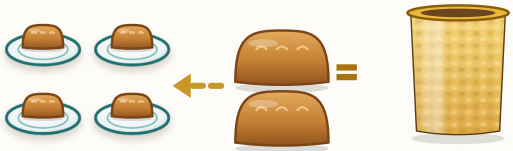
12 = 2 ÷ 24 ביצים בככר (קב = 24 ביצים)

5 ככר = 2 סעודות ← 4 לקב

"ארבע סעודתא לקבא" רש"י: השתא ס"ד חצי קב הוי שתי סעודות

4 = 2 × 2 סעודות לקב

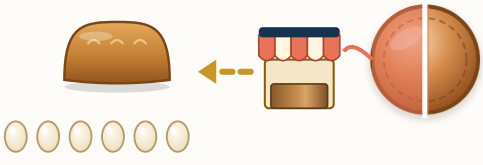

6 חצי לחנוני ← ככר = ¼ קב = 6 ביצים

"צא מהן מחצה לחנוני"

רש"י: נמצא ככר בפונדיון רובע קב והן ו' ביצים

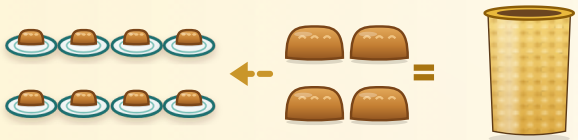
¼ = ½ × ½ · 6 = 4 ÷ 24

7 סעודה = 3 ביצים ← 8 לקב

"ולמר תמני"

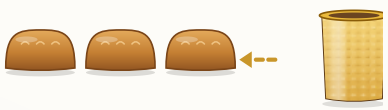
3 = 2 ÷ 6 · 8 = 3 ÷ 24 סעודות לקב

2 ר' שמעון שתי ידות לככר · שלב אחר שלב

"ר"ש אומר שתי ידות לככר משלש לקב" | "רשי": ממעט משיעור ואומר תשע סעודות יש לקב

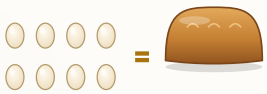
1 ככר משלש לקב = ⅓ קב

רש"י: נמצאת ככר השלימה שלישית הקב

1 ÷ 3 = ⅓ קב לככר

2 ככר = 8 ביצים

24 ÷ 3 = 8 קב = 24 ביצים

3 שתי ידות (⅔ ככר) = 2 סעודות

"שתי ידות לככר" | רש"י: ובי ידותיה הוו שתי סעודות

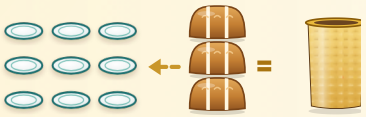
⅓ + ⅓ = ⅔ ככר

4 סעודה = ⅓ ככר = ⅔2 ביצים

8 ÷ 3 = 2⅔ · ⅔ ÷ 2 = ⅓

5 9 סעודות לקב

"תשע סעודתא לקבא" | רש"י: תשע סעודות יש לקב

3 × 3 = 9 ככרות × סעודות

ריב"ב מול ר"ש	עם "צא מחצה לחנוני"	
	ר' יוחנן בן ברוקה	ר' שמעון
גודל הככר	~~½~~ ¼ קב · 6 ביצים	⅓ קב · 8 ביצים
ביצים לסעודה	~~6~~ 3	2⅔
סעודות לקב	~~4~~ 8	9

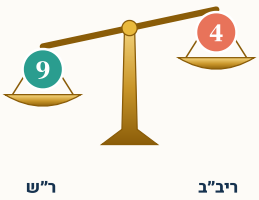
"וקרובים דבריהן להיות שוין" 9 ≈ 8

3 הקושיא: "וקרובים דבריהן"?! מי דמי

" תנא וקרובים דבריהן להיות שוין

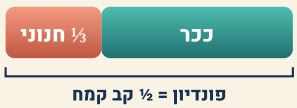
" מי דמי דר"י ארבע סעודתא לקבא דר"ש תשע סעודתא לקבא

ריב"ב: 4 סעודות לקב — מול — ר"ש: 9 סעודות לקב — ?!

4 רב חסדא צא מהן לחנוני

✗ " צא מהן שליש לחנוני ... ואכתי למר תשעה ולמר שית

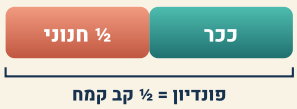

ככר: ⅓ = ⅔ × ½ קב

3 × 2 = 6

6 סעודות לקב — 9 ≠ 6

✓ " צא מהן מחצה לחנוני ... ואכתי למר תשע ולמר תמני

ככר: ¼ = ½ × ½ קב

4 × 2 = 8

8 סעודות לקב — 9 ≈ 8

לא קשיא:

יהיב בעה"ב ציבי ← שליש לחנוני

לא יהיב בעה"ב ציבי ← מחצה לחנוני

" הא דקא יהיב בעל הבית ציבי הא דלא יהיב בעל הבית ציבי

" רשי": ציבי – עצים לאפות אין החנוני משתכר אלא שליש

" חצייה לבית המנוגע וחצי חצייה לפסול את הגוייה " " תנא וחצי חצי חציה לטמא טומאת אוכלין

5 שיטות בגודל הביצה חצי פרס · טומאת אוכלין

חצי פרס = 2 ביצים (לפסול את הגוייה) " רש"י: ואליבא דר"ש דאמר במתניתין ב' ביצים "

ככר ר"ש ⅓ קב: 2 = 4 ÷ 8 → 8 = 3 ÷ 24

ר' יהודה "חסר קימעא" " רש"י: בביצים קטנים שיערוה " – ביצה **קטנה**

ר' יוסי "שוחקות" ביצה **גדולה**

רבי "ועוד" – אחד מעשרים בביצה " רש"י: אחד מכ' בביצה לכל ביצה דהיינו לחצי פרס אחד מעשר בביצה תוספת "

1/10 = 1/20 × 2 · 2 + 1/10 = 2.1

+ **2.1** ביצים (כל ביצה + 1/20)

טומאת אוכלין = כביצה

ר' נתן ור' דוסא "כמוה וכקליפתה" ביצה **רגילה** עם הקליפה

חכמים "כמוה בלא קליפתה" ביצה **רגילה** בלי הקליפה

6 טומאת אוכלין – לא שוו לכן לא נשנה

לפי ר"ש: ככר = 8 = 3 ÷ 24 ביצים · חציה = 4 · חצי חציה = 2 · חצי חצי חציה = 1 = 2 ÷ 2 ביצה

" משום דלא שוו שיעורייהו להדדי " " רש"י: יש שאומרים פחות ויש שאומר יותר "

✗ "חצי חצי חציה" – לא נשנה במשנה

7 רב חסדא: חכמים = ריב"ב כביצה ומחצה

" זו דברי רבי יהודה ורבי יוסי אבל חכ"א כביצה ומחצה שוחקות ומאן חכמים רבי יוחנן בן ברוקה "

" פשיטא – שוחקות אתא לאשמועינן "

קב = 24 ביצים · ככר = ¼ קב = 6 = 4 ÷ 24 · 3 = 2 ÷ 6 · 1½ = 2 ÷ 3 · ¾ = 2 ÷ 1½

	ככר (עירוב)	חציה (בית המנוגע)	חצי חציה (פסול גוייה = חצי פרס)	חצי חצי חציה (טומאת אוכלין)
ריב"ב (¼ קב)	6	3	1½	¾
ר"ש (⅓ קב)	8	4	2	1